

КУЛЬТУРА УКРАЇНИ XVI
СТ. РОЗВИТОК ОСВІТИ

1. Чи мала Україна в др. пол. XVI — на поч. XVII ст. власну державу?
2. До складу яких держав входили українські землі в даний період?
3. Показати на карті, розподіл українських земель між іншими державами на кін. XVI ст.
(Руське — Львів, Белзьке — Белз, Подільське — Кам'янець, Волинське — Луцьк, Брацлавське — Брацлав, Київське та Київські воєводства — у складі Речі Посполитої; Північне Причорномор'я і Крим — у складі Османської імперії; Закарпаття — у складі Угорщини, Чернігово-Сіверщина — у складі Московської держави).
4. Яку політику проводили уряди даних держав щодо українського народу?

5. Який новий стан українського суспільства сформувався в даний період?

6. Яку роль у житті українців відігравала Українська православна церква?

7. Що таке культура?

8. На вашу думку, як соціально-економічне і політичне становище українських земель впливало на розвиток української культури?

9. Чи міг зазначений період в історії України стати періодом загального національно-культурного піднесення? Чому?

Після Люблінської унії розпочався наступ на українські землі, на українську православну віру, на українську культуру. На українські землі через Польщу проникали з Європи ідеї Реформації, Відродження, гуманізму.

Стан розвитку культури України в другій половині XVI – на початку XVII ст.

Позитивні чинники

Технічний прогрес,
винайдення
книгодрукування.
Розвиток української мови.
Поява українського козацтва.
Боротьба українського народу
проти національного
гноблення.
Героїка козацьких походів.
Необхідність збереження
національної культури в
умовах польсько-
католицької експансії.
Розвиток національної
свідомості

Негативні чинники

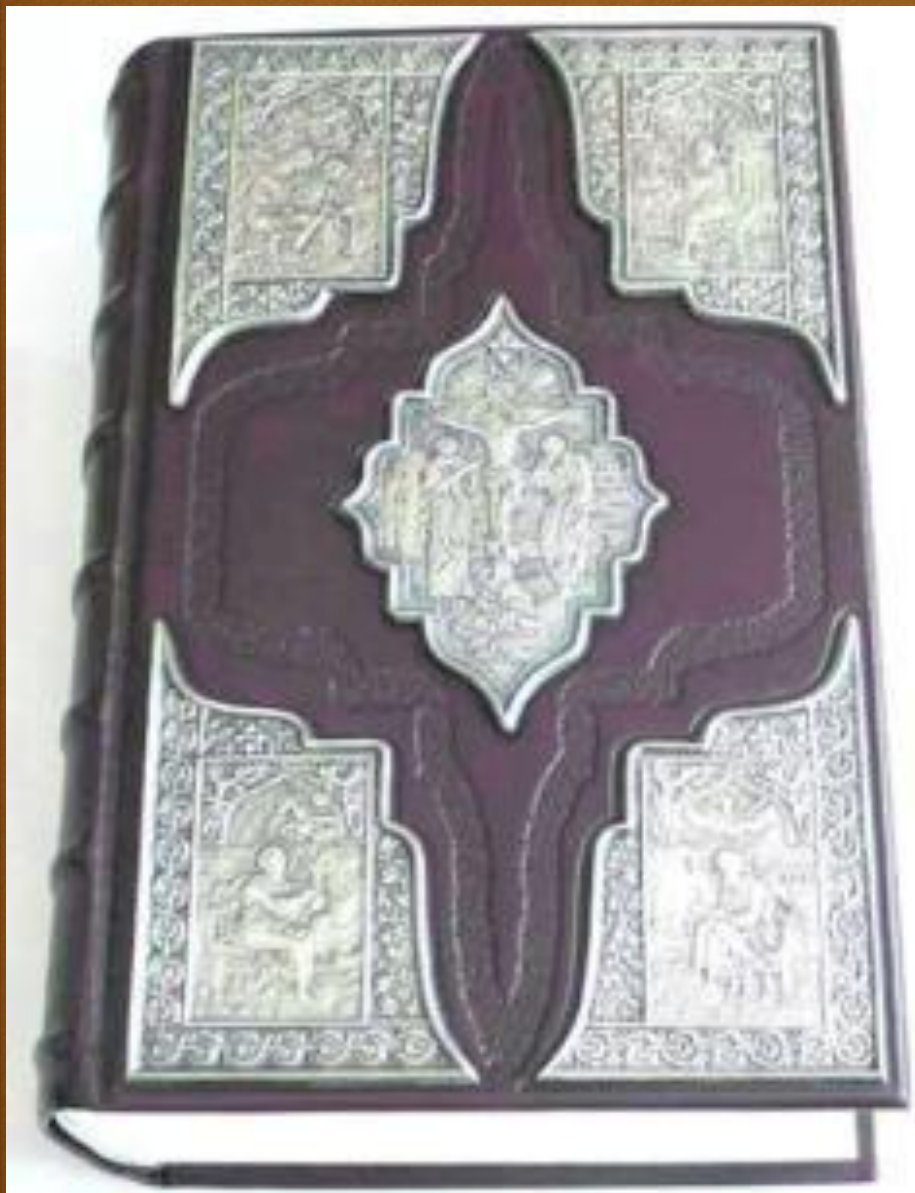
Відсутність власної держави.
Поділ території України між
Річчю Посполитою,
Угорщиною і Туреччиною.
Відсутність єдиного наукового
й політичного центру.
Тяжкий національний гніт.
Зростаюча загроза ополячення
й окатоличення.
Складне становище української
православної церкви.
Спустошливі напади турків та
татар

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Книжна
староруська (проста)
мова
використовувалася
широко: у побуті,
для написання
судових та урядових
документів,
полемічних,
ораторських творів,
поезій, літописів

Слов'яноруська, або
старослов'янська
мова
використовувалася
для написання
церковних книг і
залишалася
незрозумілою для
простого народу

Першою перекладеною книгою Святого Письма, написаною тогочасною простою мовою, стало Пересопницьке Євангеліє, в якому відбилися особливості живої української мови

ПЕРЕСОПНИЦЬКЕ ЄВАНГЕЛІЄ

Переклад чотирьох Євангелій здійснив архімандрит Пересопницького Пречистенського монастиря ієромонах Григорій. Рукопис виготовлено на пергаменті з уживанням чорного чорнила й кіноварі. 482 аркуші рукопису оправлено в дубові дошки, обтягнуті зеленим оксамитом.

Пересопницьке
Євангеліє оздоблено
вишуканими
малюнками —
мініатюрами

Реформаційний рух зумовив появу в Україні протестантських та єзуїтських шкіл. Єзуїтські школи виникли у містах Львів, Луцьк, Острог, Київ та ін Вони виховували фанатичну відданість католицизму і зневагу до православ'я.

Острозька
академія

Єзуїтські
школи

Братські
школи

Навчальні
заклади в
Україні

Протестантські
школи

Школи при
церквах та
монастирях

ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ

Перший православний заклад європейського рівня на українських землях

Близько 1491 р. з'явилися перші друковані церковнослов'янські богослужбові книги — «Октоїх» і «Часослов»

ВИСНОВОК

Одночасно з розвитком освіти розвивалися літописання та книгодрукування

Українська освіта здатна була конкурувати із західноєвропейською

У другій половині XVI — першій половині XVII ст. відбувалося бурхливе піднесення культурного життя України.

В освітніх закладах мали право навчатися представники всіх станів населення.

Освітній рух підносив свідомість українського народу, сприяв утвердженню визвольних ідей.

Православні навчальні заклади стали осередками ідей гуманізму. Навколо них гуртувалася українська інтелігенція.